

Nr 97.

Ankom till riksdagens kansli den 30 april 1936 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till avtal med Jukkasjärvi kommun m. fl. rörande beskattningen av staten tillkommande royalty eller därmed jämförlig ersättning från Luossavaara-Kiiruna-vaara aktiebolag, m. m.

(4:e avd.)

I en den 6 mars 1936 dagtecknad proposition, nr 179, har Kungl. Maj:t, under åberopande av ett propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att å statens vägnar med Jukkasjärvi kommun, Jukkasjärvi församling och Kiruna municipalsamhälle, Gällivare kommun och Gällivare församling, Norrbottens läns landsting samt Jukkasjärvi och Gällivare vägdistrikt träffa avtal i huvudsaklig överensstämmelse med ett vid statsrådsprotokollet fogat förslag; *dels ock* medgiva, att kostnaderna för den räntegottgörelse, som enligt avtalen skall utgå till kommunerna, må bestridas från det under sjunde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till staten åliggande kommunala och andra utskylder.

Under erinran att olika åsikter gjort sig gällande angående frågan, huruvida skyldighet att utgöra kommunal inkomsskatt redan nu föreligger för staten med avseende å den *royalty*, som staten enligt § 4 i 1927 års malmavtal skulle ägt uppbära från Luossavaarabolaget under räkenskapsåren den 1 oktober 1931—den 30 september 1932 och den 1 oktober 1932—den 30 september 1933 men som med stöd av § 2 i 1932 års malmavtal förblivit hos bolaget inestående såsom en dess skuld till staten, har departementschefen anfört följande:

1933 och 1934 års taxeringsnämnder inom Kiruna taxeringsdistrikt av Jukkasjärvi socken och Malmbergets taxeringsdistrikt av Gällivare socken samt prövningsnämnden i Norrbottens län hava ansett, att staten taxeringsåren 1933 och 1934 varit skattskyldig till kommunal inkomsskatt för nämnda royalty samt taxerat staten till sådan skatt för royalty. Sedan staten anfört besvär över beskattningsnämndernas förenämnda beslut, har emellertid, enligt vad jag inhämtat, kammarrätten genom utslag den 7 november 1935 förklarat staten icke vara år 1933 respektive 1934 skattskyldig för nämnda royalty samt i följd härav undanröjt taxeringarna. Över kammarrättens utslag hava kommunerna anfört besvär hos regeringsrätten, som dock ännu icke avgjort besvären. I enlighet med taxeringsmyndigheternas beslut har staten emellertid erlagt skatt till kommunerna för ifrågavarande royalty beträffande taxeringsåren 1933 och 1934. Då slutligt avgörande ännu icke föreligger i fråga om dessa taxeringar, har restitution av de för dessa båda år belöpande skattebeloppen icke ägt rum.

Enligt § 2 i 1934 års malmavtal har Luossavaarabolaget befriats från skyldighet att jämlikt § 4 i 1927 års malmavtal vidkännas royalty för den malm, som under räkenskapsåret den 1 oktober 1933—den 30 september 1934 bortfraktats från Luossavaara, Kiirunavaara och Gällivare gruvfält. I följd härav har staten år 1935 i gruvkommunerna icke taxerats till kommunal inkomstskatt för någon inkomst av sådan royalty, och kommunerna komma således för år 1935 icke att få uppbära de skatter, som staten vid tillämpning av 1927 års malmavtal skolat erlægga för inkomst av dylik royalty. Då å andra sidan bolaget för räkenskapsåret den 1 oktober 1933—den 30 september 1934 icke haft någon utgift för royalty till staten, har bolaget, som för 1935 taxerats till kommunal inkomstskatt för inkomst av rörelse i gruvkommunerna, vid beräkningen av sagda inkomst icke ägt verkställa avdrag för royalty till staten. Härigenom erhålla kommunerna för år 1935 skattebelopp från bolaget, vilka icke skulle hava tillkommit dem, därest 1927 års malmavtal varit tillämpligt vid nämnda taxering.

Då förutberörda bestämmelse i § 2 i 1934 års avtal jämväl kan komma att bli tillämplig med avseende å den royalty, som staten jämlikt 1927 års malmavtal skulle vara berättigad uppbära från bolaget under räkenskapsåren den 1 oktober 1934—den 30 september 1935 och den 1 oktober 1935—den 30 september 1936, kan sålunda inträffa att kommunerna vid 1936 och 1937 års taxeringar komma i samma belägenhet som förut berörts beträffande 1935 års taxering.

Av den utredning, som inom finansdepartementet verkställts angående verkningarna i beskattningshänseende för kommunerna i följd av 1932 och 1934 års malmavtal och vars resultat fogats vid statsrådsprotokollet såsom Tab. 1 och 2, framgår, att kommunerna, på grund därav, att nämnda avtal skola tillämpas vid taxeringarna åren 1933 och 1934 respektive år 1935, komma att få vidkännas en betydande minskning i sina skatteintäkter i anledning av nämnda taxeringar. Ur beskattningssynpunkt hava sålunda kommunerna kommit i ett sämre läge än om 1927 års malmavtal skolat vid dessa taxeringar tillämpas. Billighetsskäl synas mig tala för att kommunerna hållas skadeslösa för den minskning i skatteinkomst, som sålunda under sagda år tillskyndats dem. Att så sker anser jag ock överensstämma med riksdagens förut återgivna uttalande i samband med riksdagens godkännande av 1934 års avtal mellan staten samt Luossavaarabolaget och trafikbolaget. Jag får därför förorda, att överenskommelse träffas mellan staten och kommunerna i huvudsaklig överensstämmelse med nyssnämnda förslag.

Med anledning av länsstyrelsens och kommunernas hemställan om visst tillägg till de vid promemorian fogade avtalsförslagen, får jag framhålla följande. Enligt Luossavaarabolagets styrelseberättelse för räkenskapsåret den 1 oktober 1934—den 30 september 1935, vilken blivit tillgänglig först efter det förenämnda promemoria med förslag till åtgärder i ämnet utarbetats, har bolaget under nämnda räkenskapsår bortfraktat 4,656,325.5 ton malm. Då 1934 års malmavtal icke är tillämpligt å den kvantitet bortfraktad malm, som överstiger 3 miljoner ton, eller å 1,656,325.5 ton, äger staten enligt 1927 års malmavtal utfå royalty å sistnämnda kvantitet med 2,484,488 kronor 25 öre. Med stöd av 1932 års malmavtal har bolaget emellertid under förenämnda räkenskapsår icke till staten utbetalat sagda royalty utan har densamma förblivit hos bolaget inestående såsom en dess skuld till staten. Jämväl för det bolagets räkenskapsår, som går till ända den 30 september 1936, kan förhållandet bli detsamma som nyss berörts. Med hänsyn härtill och då det synes billigt, att kommunerna jämväl hållas skadeslösa för den minskning i skatteintäkter, som kan föranledas därav, att 1932 års malmavtal kan enbart eller vid sidan av 1934 års avtal bli tillämpligt, har jag

med beaktande av länsstyrelsens och kommunernas hemställan härutinnan, i avtalsförslagen infört en bestämmelse, varigenom kommunernas önskemål i detta avseende tillgodosetts.

Beträffandet avtalens närmare utformning får jag hänvisa till de vid statsrådsprotokollet fogade Bilagorna A—E.

I detta sammanhang får jag framhålla att, därest regeringsrätten beträffande statens taxeringar för inkomst av royalty åren 1933 och 1934 i likhet med beskattningsnämnderna skulle anse statens inkomst av royalty enligt 1932 års malmavtal böra tagas till beskattning åren 1933 och 1934 och icke först året efter det år, då bolaget utbetalat royaltyn till staten, kommunerna i dylikt fall icke komma att åsamkas någon minskning i sina skatteintäkter i följd av 1932 års malmavtal. Avtalsförslagen innebära, att i sådant fall heller icke någon ersättning kommer att beredas kommunerna.

Det torde vidare förtjäna här anmärkas, att bolaget numera till statsverket inbetalat 9,346,959 kronor 90 öre, motsvarande det staten pr den 30 september 1935 tillkommande, hos bolaget inestående royaltybeloppet, varvid bolaget dock förbehållit sig att i samband med bokslutet för nu löpande räkenskapsår få bestämma, i vilken utsträckning det ifrågavarande beloppet skall definitivt anslås till täckande av den redan nu bokförda royaltyskulden, respektive till likvidering av under det löpande året uppstående royaltyförpliktelse eller till betalning av eventuell, staten md företrädesrätt tillkommande utdelning.

Vad slutligen angår kostnaderna för gäldande av den räntegottgörelse, som enligt den av mig förordade överenskommelsen skall utgå till kommunerna, kunna dessa kostnader på sätt av promemorian framgår för närvarande icke exakt angivas. Sannolikt torde emellertid berörda kostnader icke komma att överstiga 20,000 kronor för år.

I likhet med statskontoret får jag föreslå, att kostnaderna för nämnda räntegottgörelse bestridas från det under sjunde huvudtiteln i riksstaten uppförda förslagsanslaget till staten åliggande kommunala och andra utskylder. Någon ändring i det belopp, varmed anslaget, som är av förslagsanslags natur, äskats i årets statsverksproposition, lär icke av nämnda anledning behöva vidtagas.

Vad beträffar frågan om verkningarna i beskattningshänseende av 1934 års malmavtal rörande Luossavaarabolagets skyldighet att till statens järnvägar utgiva fraktförhöjningsavgifter har departementschefen framhållit, att frågan, huruvida dessa avgifter i beskattningshänseende skola anses såsom avdragsgill omkostnad i bolagets rörelse, vore ett spörsmål, som kunde komma att bli föremål för rättsligt avgörande. Vid sådant förhållande och då det för närvarande icke vore möjligt att överblicka, om kommunerna komme att få vidkännas någon minskning i sina skatteintäkter på grund av bestämmelserna i 1934 års malmavtal i denna del, har departementschefen ansett kommunernas framställning, i vad densamma avser förenämnda fraktförhöjningsavgifter, icke böra i nu förevarande sammanhang föranleda någon åtgärd.

I samband med godkännandet av förslag till avtal om vissa avtalslättnader för Luossavaarabolaget förutsatte 1934 års riksdag, att de av gruvdriften berörda kommunerna icke genom detta nya avtal skulle ställas i beskattningshänseende ofördelaktigare än tidigare. I anslutning härtill har nu framlagts

Utskottet.

förslag till överenskommelser med ifrågavarande kommuner, i huvudsak avseende gottgörelse på grund av de ränteförluster, som kunna för kommunerna uppkomma genom att vid tillämpning av 1932 och 1934 års tilläggsöverenskommelser till 1927 års malmavtal vissa skattebelopp för statens inkomst på grund av royalty från bolaget inflyta senare än om 1927 års avtal ägt oförändrad giltighet.

Kostnaderna för nämnda räntegottgörelse till kommunerna ha angivits sannolikt ej komma att överstiga sammanlagt 20,000 kronor för år. Under erinran därjämte att förevarande gottgörelse varit motiverad av särskilda undantagsförhållanden och att alltså ej dess beviljande bör kunna bli för framtiden prejudicerande, får utskottet, med tillstyrkande av propositionen, hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att å statens vägnar med Jukkasjärvi kommun, Jukkasjärvi församling och Kiruna municipalsamhälle, Gällivare kommun och Gällivare församling, Norrbottens läns landsting samt Jukkasjärvi och Gällivare vägdistrikt träffa avtal i huvudsaklig överensstämmelse med ett vid statsrådsprotokollet över finansärenden den 6 mars 1936 fogat förslag;

b) medgiva, att kostnaderna för den räntegottgörelse, som enligt avtalen skall utgå till kommunerna, må bestridas från det under sjunde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till staten åliggande kommunala och andra utskylder.

Stockholm den 30 april 1936.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Carlsson* i Gävle, *Johansson* i Fredrikslund, *Bergqvist*, *Nilsson* i Gränebo, *Oscar Olsson*, *Svensson* i Kompersmålå, *Asplund*, *Walles*, *Bergström*, *Nilsson* i Fredriksfält, *Tham* och *Larsson* i Varberg, samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Jansson*, *Strindlund*, *Holmgren*, *Svensson* i Grönvik, *Jonsson* i Eskilstuna, *Högström*, *Norling*, *Olofsson* i Digernäs, *Aronson*, *Olsson* i Staxäng och *Persson* i Tidaholm.